

Asia: OM 24/41/2015

Nimilain uudistamistyöryhmän mietintö

Yleisiä huomioita

Lausuntonne:

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) pitää työryhmän esityksiä pääosin kannatettavina. Oikeus nimeen ja sen rekisteröintiin on yksi tärkeimpiä lapsen oikeuksia. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti lapsi on rekisteröitävä heti syntymänsä jälkeen, ja hänellä on syntymästään lähtien oikeus nimeen ja kansalaisuuteen. Sopimuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot sitoutuvat kunnioittamaan lapsen oikeutta säilyttää henkilöllisyytensä, myös kansalaisuutensa, nimensä ja sukulaissuhteensa niin kuin lainsäädännössä niistä määrätään ilman, että niihin puututaan laittomasti.

Näiden sopimusmääräysten ohella nimilainsäädännössä on erityisen tärkeä ottaa huomioon lapsen oikeuksien sopimuksen neljä yleistä periaatetta: syrjinnän kieltä (2 artikla), lapsen oikeus kehittymiseen (6 artikla), lapsen oikeus tulla kuulluksi ja lapsen näkemysten kunnioittaminen (12 artikla) sekä lapsen edun ensisijaisuus (3 artiklan 1 kohta). Lapsen etu saa sisältönsä lapsen oikeuksien sopimuksessa turvatuista oikeuksista ja muista asiaan liittyvistä lapsen oikeuksista.

MLL esittää nimilakiin kirjataan lapsen edun ensisijaisuuden periaate. Lapselle annettava etunimen tulee olla lapsen edun mukainen ja tästä tulee säätää nimilaisa.

Sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusvaltiot sitoutuvat takaamaan lapselle hänen hyvinvoinnilleen välttämättömän suojelun ja huolenpidon ottaen huomioon hänen vanhempiensa, laillisten huoltajiensa tai muiden hänestä oikeudellisessa vastuussa olevien henkilöiden oikeudet ja velvollisuudet. Tähän pyrkiessään sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin lainsäädäntö- ja hallintotoimiin.

Nimilainsäädännössä on huomioitava myös lapsen oikeuksien sopimuksen 30 artikla, jonka mukaan maissa, joissa on etnisiä, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöryhmiä tai alkuperäiskansoihin kuuluvia henkilöitä, tällaiseen vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalta lapselta ei saa kieltää oikeutta nauttia yhdessä ryhmän muiden jäsenten kanssa omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.

Mahdolliset kommentit:

-

1 luku. Etunimi

Etunimien enimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi kolmesta neljään.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit:

Yhteiskunnan monikulttuuristumisen myötä Suomessa asuu paljon ihmisiä, joiden nimikulttuuriin kuuluu useampia etunimiä kuin kolme. MLL pitää ehdotusta perusteltuna.

Etunimien sukupuolisidonnaisuus ehdotetaan säilytettäväksi. Sukupuolisidonnaisuus olisi jatkossakin harkinnanvarainen edellytys, josta voidaan poiketa erityisestä syystä.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit:

On tärkeä varmistaa, että käytettävissä on myös sukupuolineutraaleja etunimiä, jotka on merkitty myös kalenteriin.

Lausuntonne 1 luvusta muilta osin:

Lapsen edun ensisijaisuus olisi tärkeä mainita myös lakitekstissä.

2 luku. Sukunimi

Sukunimiyhdistelmien käyttöönotto ehdotetaan sallittavaksi. Sukunimiyhdistelmät olisivat mahdollisia aikuisille esimerkiksi vihittäessä (10 ja 13 §), mutta tietyissä tilanteissa myös lapsille (6 ja 7 §). Ehdotuksen mukaan sukunimiyhdistelmät olisivat sallittuja myös tilanteissa, joihin ei liity perhesuhteiden muutosta.

Kannatan sukunimiyhdistelmien sallimista ehdotetussa muodossa

Mahdolliset lisäkommentit:

-

Käytössä olevien sukunimien suoja ehdotetaan säilytettäväksi entisellään

Kannatan ehdotusta, sukunimisuoja tulee säilyttää kaikilla yhdenvertaisesti

Mahdolliset lisäkommentit:

-

Lausuntonne 2 luvusta muilta osin:

Lapsen edun harkinta tulisi sisällyttää myös sukunimeä koskevaan sääntelyyn.

3 luku. Nimiviranomaiset ja menettelysäännökset

Lausuntonne 3 luvusta:

Huostaanotetun lapsen nimiasian ratkaisemista koskevassa säännöksessä (lakiesityksen 27 §) tulisi nimenomaisesta mainita lapsen etu ensisijaisena harkintaperusteena.

4 luku. Kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvat säännökset

Lausuntonne 4 luvusta:

-

5 luku. Erinäiset säännökset

Lausuntonne 5 luvusta:

Lapsen oikeuksien sopimus 8 artiklassa edellytetään, että sopimusvaltio sitoutuu kunnioittamaan lapsen oikeutta säilyttää nimensä. Lapsella on myös oltava mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin iän ja kehitystason mukaisesti. Tämä sisältyy sekä lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artiklan 1 kohdan että perustuslain 6 §:n 3 momentin säännöksiin. Lapsella on oltava tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa häntä koskevaan päätöksentekoon. Myös pienten lasten mielipidettä on kuultava ja otettava se asianmukaisesti huomioon. YK:n lapsen oikeuksien komitea korostaa tätä sekä lapsen oikeus tulla kuulluksi -yleiskommentissaan (nro 12) että lapsen oikeuksien täytäntöönpano varhaislapsuudessa -yleiskommentissaan (nro 7) MLL pitää tärkeänä, että myös alle 12-vuotiaiden nimenmuutosasioissa varmistetaan lapsen oman mielipiteen kuuleminen asiassa.

MLL pitää erikoisena ja ongelmallisena lakiesityksen 45 §:n 1 momentin säännöstä siitä, että lapsen etu- tai sukunimeä voisi muuttaa viisi kertaa ilman erityistä syytä. Lapsen oikeus säilyttää nimensä on tärkeä osa lapsen identiteettiä ja lapsen oikeutta kehittymiseen. Lapsen nimen säilyminen suojaa hänen identiteettinsä muodostumista ja tukee hänen kehitystään. Lapsen nimen muuttamiselle tulee olla perusteet, jotka tukevat lapsen oikeuksia ja kehitystä eli toisin sanoen nimenmuutoksen on palveltava lapsen etua. Lapsen nimen pysyvyys on lähtökohtana.

Lapsen nimen muuttamisessa on varmistettava lapsen edun toteutuminen sekä lapsen oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa itseään koskeviin ratkaisuihin. Kuten lapsen oikeuksien komitea toteaa lapsen edun ensisijaisuutta koskevassa yleiskommentissaan (nro 14) että lapsen oikeutta tulla kuulluksi koskevassa yleiskommentissaan (nro 12), lapsen etu ja lapsen oikeus tulla kuulluksi liittyvät toisiinsa ja täydentävät toisiaan. Lapsella on oikeus tulla kuulluksi myös lapsen edun arvioinnissa.

6 luku. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Lausuntonne 6 luvusta:

-

Liitelait

Työryhmän ehdotukseen sisältyy ehdotus muuttaa rekisteröidystä parisuhteesta annettua lakia muun muassa siten, että laista poistetaan rajoitus, jonka perusteella rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin ei sovelleta nimilain puolison sukunimeä koskeviä säännöksiä. Uusia parisuhteita ei ole enää voinut rekisteröidä 1 päivästä maaliskuuta 2017 lähtien, joten muutos soveltuisi vain rekisteröidyn parisuhteen kuluessa tai parisuhteen purkautumisen jälkeen tehtyihin nimenmuutoksiin.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit:

-

Yksityiskohtaisia huomioita

Pykäläkohtaiset tekniset huomiot:

-

livonen Esa
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry